

„Egy doboznyi természet”

A Szigetújfalui Móra Ferenc Általános Iskola 4. osztályának beszámolója

Natura 2000 terület: HUDI20034 Duna és ártere Szigetújfalu határában

Szigetújfalu község a Csepel sziget déli részén helyezkedik el a nagy Duna mentén. A település nyugati határát képező ártéri erdő Natura 2000-es terület. Szigetújfaluból 345,64 ha terület érintett, vagyis a település területének 32%-a HUDI20034 Duna és ártere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület. Az iskolából gyakran járunk le erre a területre, a „Duna partra” különféle iskolai programok (teszi óra, Madarak és fák napja, diáksport nap, környezet órák, stb. alkalmával és nem csak.

A pályázati kiírás tényleg remek alkalom arra, hogy ezúttal megfigyeljük a természetet nyugodtan, ráérősen és odafigyeljünk a legapróbb elemeire is: tényleg rácsodálkozhat a gyerek a legapróbb fűszálra is. Nagyon jó volt, hogy ezúttal mint felelősségteljes emberek mentünk le a Duna partra, odafigyelve a helyi értékeinkre, amelyek valójában nem csak a mi településünk értékei. Ugyanakkor nekünk annyira természetes, hogy itt a Duna, megnézzük van-e friss hódrágás, vagy csak egyszerűen sétálunk egy természetközeli erdőben. De vajon mennyire az, mennyire háborítatlan? Többek között erre próbáltunk választ kapni játékos megfigyeléseink során. Két alkalommal voltunk kint az ártérben, először gyalog, másodszer bringával.

Az első alkalommal részleteibe menően figyeltük meg az erdő egy pontját. A következő feladatokat játszottuk:

1. Mit tettél a hátizsákba? : Körbe adtunk egy üres hátizsákot, szóban mindenki tett bele valamit, amire szerinte szükségünk lesz azon a napon. Így kezdtük: „én, Zsuzsa néni hozom a hátizsákot”, majd tovább adtam, és a gyerek a saját nevével folytatta:, a köv. gyerek: „Melinda néni hozza a hátizsákot, Pisti beletette a térképet, én bele teszem a...” A végén megbeszéltük mitől lett olyan nehéz a zsák, mit lenne érdemes itthon hagyni.



2. Rövid séta után kiértünk az ártérbe, megálltunk a gáton és előszedtük a kindertojásokat, hogy mindenki gyűjtögethessen. Az volt a feladat, hogy illatokat, szagokat kellett gyűjteni.



Innen már csak pár lépés szinte és odaértünk a kiszemelt helyszínre.

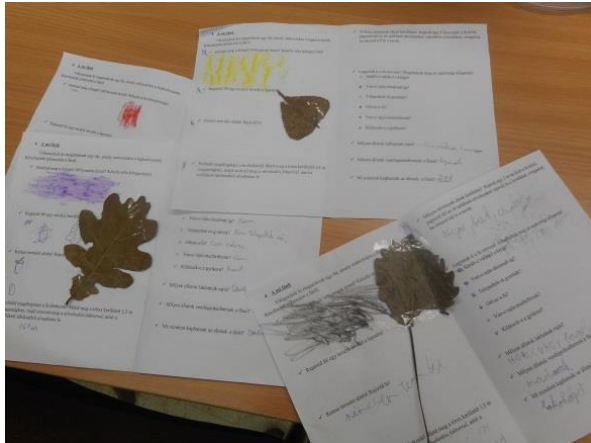
Csoportokba osztódtunk és lázas munkába kezdtünk:

3. A mi fánk: minden csapat kiválasztott egy számára szimpatikus fát és kapott egy feladatlapot a következő kérdésekkel:
- ✓ Simítsd meg a kérgét! Milyennek érzed? Készíts róla kéregmintát!
 - ✓ Ragaszd fel egy tavalyi levelét a lapodra!
 - ✓ Keress termést alatta! Rajzold le!
 - ✓ Próbáld megállapítani a fa életkorát! Mérd meg a törzs kerületét 1,5 m magasságban, majd szorozd meg a *növekedési faktorral*, amit a mellékelt táblázatból olvashatsz le
 - ✓ Milyen növények élnek körülötte? Rajzolj egy 2 m-es kört a fa köré, jegyezd fel az itt található növényeket: rajzold le a levelüket, virágukat, ha ismerd írd le a nevét.
 - ✓ Legyetek ti a fa orvosai! Állapítsátok meg az egészségi állapotát!



- Sérült-e valahol a kérge? Van-e rajta elszáradt ág? Telepedtek rá gombák? Odvas a fa? Van-e rajta madárfészek? Kilátszik-e a gyökere?

- ✓ Milyen állatok lakhatnak rajta?
- ✓ Milyen állatok vendégeskedhetnek a fánál?
- ✓ Mi mindent kaphatnák az állatok a fától?
- ✓ Milyen érdekességet találsz még a fán, vagy körülötte?
- ✓ Mi mindenre van szüksége, hogy életben maradjon?
- ✓ Készíts riportot vele: érdeklődj hogyléte felől, mi mindent látott élete során



Nem volt véletlen, hogy ezt a helyet választottuk! Az úton túl, vele szembe a télen tarvágást végeztek. Szörnyű látvány volt, amikor legelőször láttuk ledöbbsentünk. A feladatainkkal azt is próbáltuk érzékelteni a gyerekekkel mennyi élőlénynek is ad otthont egy ilyen kicsi erdő részlet... és ezzel szemben mi történt az út túloldalán... Ezek után következett egy játék, ami az erdész feladatát és felelősségteljes munkáját próbálja szemléltetni:

4. Gyérítés – erdőgazdálkodás: A gyerekek leguggoltak. Jött az erdész, a kolléganóm és mesélni kezdett: Az egyik tölgycsemetét az őz lerágja, nem tud továbbnőni... A többi fa folyamatosan növekedett: felálltak, csipőre tették a kezüket és forogtak. Ahol szűken voltak, az erdész kivágott egy-két fát. Megnézte melyik az erősebb, egyenesebb, egészségesebb, az maradt. A szederbokor elnyomott egy tölgyet, egy akác elnyomta az égerfát.... A fák tovább nőnek: a gyerekek kifordították a karukat, az erdész újra ritkított. stb.

Ez után újra gyűjtögettünk: szétszítottam csoportoknak a kicipelt tojástartókat, amibe olyasmiket lehetett gyűjtögetni, amit a természet elengedett. Habár ez egy nagyon jó kérdés: mi az amit elengedett? A termést, amit a madarak, rágcsálók megesznek? Az üres csigaházat, amibe beleköltözik költeni egy apró rovar? A levelet, ami lebomlik és újra tápanyag lesz belőle?



Szóval a tojástartóink:



Apropó levél! Lássuk mi történik a levéllel, amit a fa elenged!

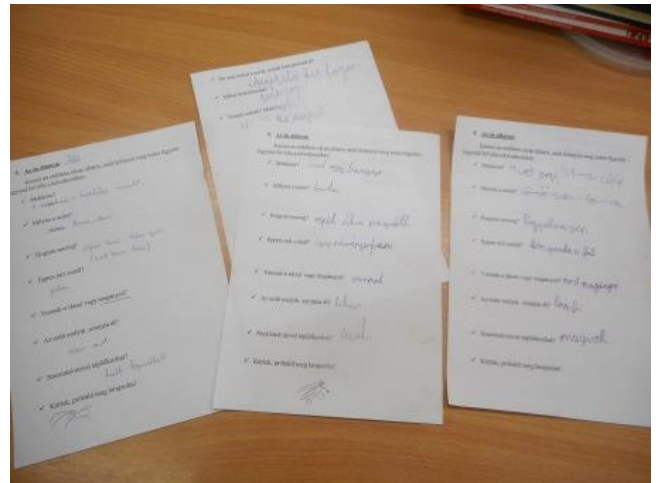
5. Lomlevél lebomlása – körfolyamat? : A csapatok különböző mértékben lebomlott leveleket kellett keressenek. Felraktuk velük a mappájukra sorrendbe. Hol a sor eleje, és hol a vége? Egyetlen friss levelet téptünk hozzá és zárult a kör!

A körfolyamat megbeszélése után újabb megfigyelő-kutató munkába kezdtek: ahol élnek növények, ott élnek állatok is (vajon mi minden pusztult el, vált hajléktalanná a szomszéd vágásban?)



6. Az én állatom: A csoportoknak az volt a feladatuk, hogy keressenek egy olyan állatot, amit könnyen meg tudnak figyelni. És jegyezzék fel róla a következőket:

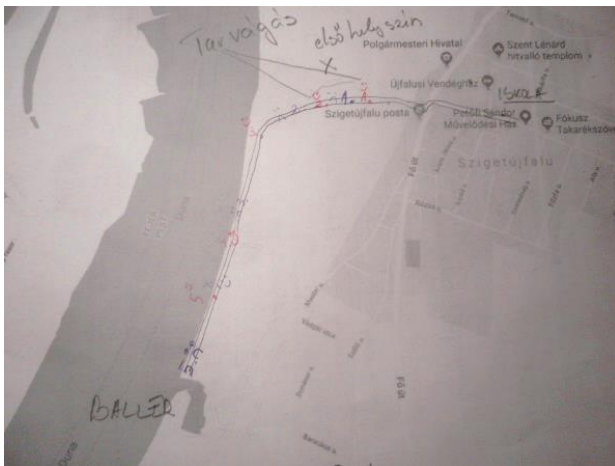
- Mekkora?
- Milyen a színe?
- Hogyan mozog?
- Éppen mit csinál?
- Vannak-e társai vagy magányos?
- Az erdő melyik szintjén él?
- Szerinted mivel táplálkozhat?
- Ha nem tudod a nevét, minek keresztelnéd el?
- Kérlek, próbáld meg lerajzolni!
- Mihez hasonlítanád?
- Tetszik nektek? Miért?



A lelkes kutató és gyűjtögető munkában mindenki rendesen lefáradt. Így nem maradt más hátra, mint a napnak egy gyors kiértékelése:

7. Amit szívesen elmondanék... A nap végén: hogy érezted ma magad, mi tetszett a legjobban

Minden gyerek választott egy virágszirmot és arra írt. Az osztályban aztán felragasztottuk csomagolópapírra. A levélre, levelekre mindegyik gyerek ráírja a nevét. (sajnos a folyamatot megörökítő felvételek a technika ördöge miatt megsemmisültek ☹)



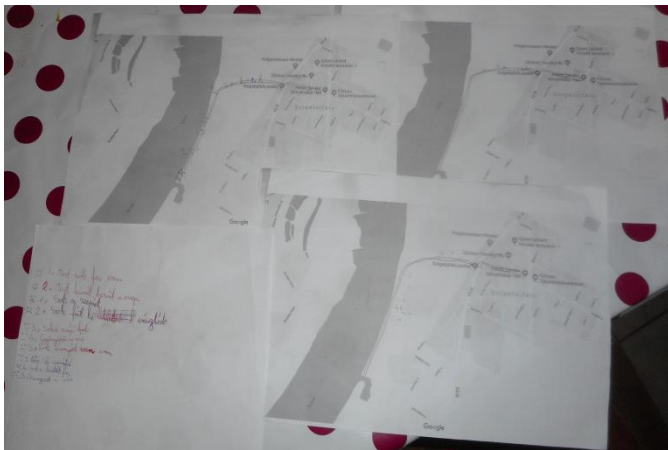
Annak érdekében, hogy meg tudjuk mutatni másoknak is, hogy hol is történt mindez egy délután ismét kimentünk az ártérbe ezúttal bringával és térképpel!

A térképen behúzott úton mentünk végig és közben próbáltuk megfigyelni, hogy néz ki a természet körülöttünk.



8. Öröm-bánat térképet készítettünk. A ballerig, az egykor sóderbányaként működő kis öböltekertünk és közben meg-megálltunk fürkészní, jegyzetelni. Miért oda? Hát meglátogattuk ismét a hódokat! A hód jelölő faj!





Minden csapat megjelölt 5 dolgot a térképen, ami tetszik neki, és 5 dolgot, ami nem tetszik neki. A térkép hátára számozva leírták ezeket a dolgokat.

Pihenésképpen a ballernél megpróbáltunk elcsendesedni és egyénileg megoldani egyetlen feladatlapot:

9. Különleges hely :

Válassz ki a területen belül egy számokra különleges helyet! Nézz körül, gyönyörködj egy kicsit, majd válaszolj kérlek a kérdésekre!

- ✓ Első benyomások: Miket vettél először észre ezen a helyen? Miért tűnik különlegesnek?
- ✓ Hogy érzed itt magad?
- ✓ Mi legyen a hely neve? (később még változtathatsz rajta)
- ✓ Keresd meg azt a helyet, ahol a legtöbb természetes hangot hallod! Meddig tart öt különböző hangot megfigyelni? Írd le milyen hangok ezek, amennyiben felismered
- ✓ Keresd három különböző illatot a területen! Nevezd meg őket(lehet körülírás is), Lehetnek ezek a talaj, fák, virágok illata, de bármi egyéb is. Ha nem tudod a nevét, minek keresztelnéd el?
- ✓ Mihez hasonlítanád?
- ✓ Tetszik nektek? Miért?



Ahogy a gyerekek mondták: „upszika, elmaradt a cipős doboz!” Vajon tényleg elmaradt? Lehet! Nem hoztunk haza egy csomó dobozba pakolható dologot? Lehet! De mi azt szoktuk mondani: Ha elmész kirándulni ne hagyd ott csak a lábnyomod, és ne hozz el semmit csak a képeket és az élményeidet! Hát ahhoz, hogy ezeket beletegyük egy cipős dobozba, Óriásországba kellene mennünk dobozért!

A gyermekek nagyszerű élményekkel gazdagodtak egy nagyszerű ötlet megvalósítás során.

Köszönjük az ötletet és a lehetőséget!

Az alkalmakon készült többi fotó és videó anyagot megtekinthetik az alábbi linken:

https://drive.google.com/open?id=16cNMqFS5ml6h_ba_vqwe5u7cRQoYYcOR

Köszönettel a Szigetújfalu Móra Ferenc Általános Iskola 4. osztályának nevében :

Mondrák Zsuzsa, osztályfőnök

Szigetújfalu, 2018. május 5.